

מאז ימי ראשית הציונות ועד ימינו נכתבו שירים רבים העוסקים בעבודת האדמה, בחקלאות, ובכלל ביחס שבין האדם לאדמה.

א. מצאו שיר כזה וכתבו פסקה קצרה שמסבירה את המסר שעולה מהשיר.

ב. ציירו ציור שמבטא את הרגשות או הרעיונות שעולים מתוך השיר.

ג. השמיעו את השיר שבחרתם לחברים ובקשו מהם לצייר מה שעולה בדמיונם.

מיתרים
רשת לחינוך יהודי משלב
כתב: אליסף תל-אור

האל/ק: עבודת אדמה עברית

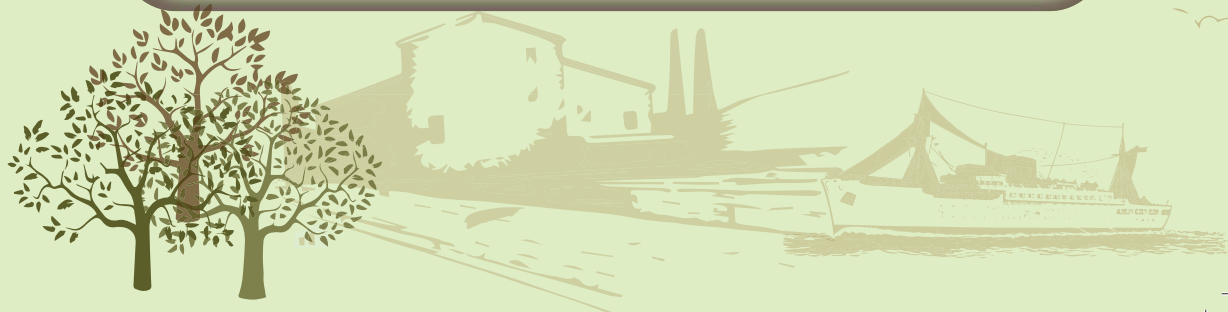
האזינו לשיר 'אימא אדמה':

עבודת אדמה

א. האם הקמתם פעם גינת ירק, נטעתם עץ או עבדתם בעבודת אדמה?
אילו תחושות ליוו את עבודתכם זו?

ב. מה נותנת עבודת האדמה לאדם ולאדם שחי עליה?

כרזה לקונגרס הציוני החמישי מאת אפרים משה ליליין, ארכיון בצלאל

כשבית המקדש היה קיים, עם ישראל התקיים בעיקר מעבודת אדמה. גם לאחר חורבן בית המקדש עבדו את האדמה, אך היישוב היהודי הלך והתדלדל עם השנים, ובגלות מרבית היהודים לא עסקו בחקלאות. בימי ראשית הציונות, כשנפוץ רעיון שיבת עם ישראל לארצו ופעילים ציוניים פעלו להגשים אותו, התעוררה אצל רבים מהם השאיפה לשוב ולעבוד את האדמה. הכרזה ממחישה זאת:

- א. תארו את הדמויות שבכרזה.
- ב. חשבו, מה מסמלת כל אחת מהן?
- ג. מה המסר העולה מהכרזה, לדעתכם?
- ד. בדקו מהיכן לקוח הציטוט שמופיע בתחתית הכרזה. מדוע, לדעתכם, נבחר ציטוט זה? איזו משמעות מעניקה הכרזה לציטוט?

בקרב אותם מנהיגים ופעילים ציוניים התעוררה מחלוקת בנוגע למקומה של עבודת האדמה ביישוב היהודי החדש שקם בארץ: היו שחשבו שהחזרה לעבודת אדמה ארץ ישראל היא חשובה ביותר, כיוון שיש קשר עמוק בין עם ישראל לבין ארצו, ובכדי לחדש את הקשר הזה צריך להרגיש את האדמה בין כפות הידיים ולהשקות אותה בזיעת העבודה. אחת הדמויות הבולטות שייצגו תפיסה זו היה אהרון דוד גורדון. גורדון שהאמין שבכוחה של עבודת האדמה להוביל את היהודים לחיות חיים בריאים יותר ונכונים יותר. וכך כתב:

תחיית העם לא תצויר בלי עבודת האדמה ובניין היישוב על ידי יהודים [...] העובד מניח יסוד לתחיית האומה על ידי תחיית עצמו, כי העבודה משיבה אותו לתחייה, כלומר עלולה להשיב אותו לתחייה, עד כמה שהוא ראוי לכך, וזהו תפקידה העיקרי של העבודה.

(אהרון דוד גורדון, מכתב לגליקין (מנהל חוות מגדל) מגדל, ט"ז סיוון, תרע"ב)

מצד שני, היו שחשבו שלעבודת האדמה אין תפקיד מרכזי בציונות. לדעתם, היא מאפשרת ליהודים ביישובים הצעירים שקמים להתפרנס, ותו לו (ולא יותר):

לא, יקירי, לא לעבודת האדמה אני מתנגד [...] בשעה שאנו באים לייסד יישוב [...] עלינו לזכור, כי לא על האיכריות [החקלאות] לבד הם מיוסדים ומכוננים, הלא עוד שבעים פנים אחרות ליישוב חדש!

(מתוך המאמר 'עבודת האדמה' מאת דוד פרישמן)

- א. נסו להסביר את דברי אהרון דוד גורדון: במה תורמת עבודת האדמה לאדם העובד בעצמו?
- ב. למה, לדעתכם, מתכוון דוד פרישמן באומרו: "עוד שבעים פנים אחרות ליישוב החדש"?
- ג. עם איזו עמדה אתם מזדהים? מדוע?

